

РОБЪРТ ШЕКЛИ НАЙ-ПОСЛЕ САМ

Превод от английски: Рени Димитрова, 1997

chitanka.info

Корабът, който пътуваше веднъж годишно до Йо, бе в позиция за излитане и рояци андроиди работеха по уреждането на последните детайли от товаренето преди отлитане. Една тълпа хора се бяха събрали, за да наблюдават събитието, да постоят заедно и да се забавляват. Чуваха се свирки и скоро предупредителната сирена започна да вие. От последните незатворени люкове се посипаха конфети и дълги сребърни и червени ленти. Откъм мегафона се чу сърдечният глас на капитана на кораба. Той, разбира се, бе човек.

— Всички на борда! — казваше той.

В центъра на това весело струпване бе застанал Ричард Еруъл. По лицето му се стичаше пот, наоколо му бе струпан багаж и още сандъци пристигаха всяка минута, а достъпът му до кораба бе препречен от един смешно нисък държавен чиновник.

— Не, господине, боя се, че трябва да ви откажа разрешение — говореше убедено чиновникът.

Паспортът за космоса на Еруъл бе подписан и подпечатан, билетът му — платен и със запазено място. Бе чакал пред стотици врати и бе давал обяснения пред стотина невежи подлизурковци, за да стигне дотук. И някак си бе успял. А сега, на прага на успеха си, се сблъскваше с кръгъл идиот.

— Документите ми са в ред — настоя Еруъл спокойно, макар да не се чувстваше така.

— Изглеждат наред — отвърна разсъдливо чиновникът. — Но крайният пункт на пътуването ви е толкова абсурден...

В този момент един робот-носач се приближи със сандъка, в който се намираше личният андроид на Еруъл.

— Внимавай с това — каза Еруъл.

Роботът пушна сандъка. Чу се звук от удар.

— Идиот! — избухна Еруъл. — Некомпетентен глупак! — Той се обърна към чиновника. — Не могат ли да направят най-после някой, който да изпълнява заповедите точно?

— Точно това ме попита онзи ден и жена ми — отвърна със съчувствена усмивка чиновникът. — Онзи ден нашият андроид...

— Да натоваря ли това в кораба, господине? — обади се роботът.

— Не още — каза чиновникът.

Говорителят изгърмя:

— Последно повикване! Всички на борда!

Чиновникът отново запрелиства документите на Еруъл.

— И така. Това направление. Вие наистина ли искате да отидете на *астероид*, господине?

— Съвсем сигурно — каза Еруъл. — Ще живея на астероид, точно както е вписано в документите ми. И ако бъдете така любезен да се подпишете и да ми позволите да се кача...

— Но на астероидите не живее никой — настоя чиновникът. — Там няма колония.

— Знам.

— На астероидите няма *никой*!

— Така е.

— Вие ще бъдете сам.

— Аз искам да бъда сам — простичко отвърна Еруъл.

Чиновникът го изгледа недоверчиво.

— Но преценете риска, господине. Никой не е сам в наши дни.

— Аз ще бъда. Щом подпишете документите — каза Еруъл. Той погледна към кораба и видя, че и последните люкове се затварят и започват да ги херметизират. — Моля ви!

Чиновникът се поколеба. Вярно, документите си бяха наред. Но да бъдеш сам... Напълно сам... Та това бе опасно, самоубийствено.

И все пак то си бе неопровержимо законно.

Той надраска набързо името си. Еруъл веднага завика:

— Носач, носач! Натовари това на кораба. Бързо! И внимавай с андроида!

Носачът вдигна рязко сандъка и Еруъл чу как главата на андроида се удари в стената. Той трепна, но нямаше време за забележки. Последният люк вече се затваряше.

— Чакай! — извика Еруъл и затича по бетонната настилка. Роботът-носач затрополи подире му. — Чакай! — извика той пак, тъй като корабният андроид методично затваряше люка, без да се вслушва в командата на Еруъл, който не му беше началник. Но един от членовете на екипажа — човек — се намеси и затварянето на люка бе преустановено. Еруъл влезе тичешком, а роботът бързо вкара багажа му след него. Люкът се затвори.

— Легнете! — каза му човекът от екипажа. — Затегнете коланите! Изпийте това. Излитаме.

Докато корабът се тресеше и издигаше нагоре, Еруъл изпита огромно облекчение. Беше успял, бе победил и скоро, много скоро щеше да бъде сам!

Но даже и в космоса проблемите на Еруъл не бяха приключили. Защото капитанът на кораба, висок, посивяващ мъж, беше решил, че няма да го свали върху някой астероид.

— Просто не мога да повярвам, че знаете какво вършите — каза капитанът. — Моля ви да премислите.

Бяха седнали в тапицираните кресла на удобната капитанска каюта. Еруъл се чувстваше неопишимо изморен, загледан в мургавото обикновено лице на капитана. За миг му мина мисълта да удуши този мъж. Но това нямаше да му донесе самотата, към която се стремеше. Трябваше някак да убеди този тъп идиот.

Един робот-слуга се плъзна безшумно зад капитана.

— Напитка, сър? — попита той с остър, металически глас.

Капитанът подскочи рязко.

— *Как може да се промъкваш по този начин?* — ядоса се той на работа.

— Извинете, сър — отвърна роботът. — Напитка, сър?

Двамата мъже взеха питиетата.

— Не могат ли да ги обучават по-добре тези машини? — запита капитанът.

— Аз самият често си задавам този въпрос — каза Еруъл със съчувствена усмивка.

— Този например е чудесен слуга — продължи капитанът. — И все пак има този неприятен навик да се промъква зад гърба на човек.

— Собственият ми андроид пък има едно досадно потрепване на лявата ръка — каза Еруъл. — Мисля, че техниците го наричат генетичен тик. Мисля, че все пак биха могли да направят нещо, за да бъде избегнат.

Капитанът повдигна рамене.

— Може би по-новите модели... Е, няма значение. — Той отпи от чашата си.

Еруъл също отпи от питието и реши, че помежду им вече се е установил дух на приятелство. Бе показал на капитана, че не е някой

откачен ексцентрик. Тъкмо напротив, държеше се съвсем обикновено. Сега беше време да понатисне още малко...

— Надявам се, че няма да срещнем трудности с астероида, господине — каза той.

Капитанът изглеждаше недоволен.

— Господин Еруъл — заговори той. — Карате ме да извърша нещо, което според мен е антисоциална постъпка. Да ви оставя върху някой астероид, за мен, като човек, е погрешна постъпка. Никой не остава сам в днешно време. Ние живеем заедно. В групата има известно успокоение, сигурност. Ние се грижим един за друг.

— Това е напълно вярно — отвърна Еруъл. — Но трябва да се признават и индивидуалните особености. Аз съм един от онези рядко срещани хора, които желаят самота. Това може да ме прави необикновен, но все пак моите желания трябва да бъдат уважавани.

— Хммм. — Капитанът погледна откровено към Еруъл. — Вие *мислите*, че желаете усамотение. Но изпитвали ли сте наистина някога самота?

— Не — призна Еруъл.

— Ето. Значи нямате представа за опасностите, истинските опасности, които крие това състояние. Няма ли да бъде по-добре, господин Еруъл, да се примирите с предимствата на нашето време?

Капитанът се увлече в реч за Великия Мир, който цари вече повече от двеста години и за психологическата стабилност, на която той се основава. С леко зачервено лице той ораторстваше за здравословната симбиоза между Човека, това социално животно, и неговите създания, спокойно работещите механизми. Говореше за великата задача на Човека — организирането на уменията на създадените от него същества.

— Всичко това е вярно — каза Еруъл. — Но не и за мен.

— А — усмихна се мъдро капитанът. — А вие опитвал ли сте? Изпитвал ли сте тръпката на сътрудничеството? Да насочвате работата на андронидите, които събират житната реколта, да ръководите подводния им труд. Та това е работа, която удовлетворява човека. Дори и най-леката задача — да ръководиш труда на двадесет или тридесет фабрични робота — не е лишена от чувството за удовлетворение за добре извършена работа. И това чувство може да бъде споделено и увеличено чрез контактите с други хора.

— Всичко това не може да ме удовлетвори — каза Еруъл. — Просто не е за мен. Аз искам да прекарам остатъка от живота си сам, да чета книгите си, да наблюдавам, да бъда сам на някой малък астероид.

Капитанът изморено разтри очи.

— Господин Еруъл — каза той. — Аз съм уверен, че вие сте нормален човек и поради това сам сте господар на съдбата си. Не мога да ви спра. Но размислете! Самотата е опасна за съвременния човек. Тя е една неподозирана, прикрита опасност. Точно затова сме се научили да я избягваме.

— За мен тя няма да бъде опасна — каза Еруъл.

— Надявам се да е така — отвърна капитанът. — Искрено се надявам.

* * *

Най-сетне пресякоха орбитата на Марс и достигнаха астероидния пояс. С помощта на капитана Еруъл си намери едно парче скала с доста добри размери. Корабът изравни скоростта си с него.

— Сигурен ли сте, че знаете какво правите? — отново го попита капитанът.

— Напълно! — каза Еруъл, който едва съдържаше желанието си да постигне така желаната самота, намираща се вече толкова наблизо.

През следващите няколко часа хората от екипажа, облечени в скафандри, пренесоха оборудването му от кораба на астероида и го закрепиха здраво. Те сглобиха машината за произвеждане на вода и другата за производство на въздух и складираха основните компоненти за получаване на храна. Накрая издуха пластмасовия балон, под който той щеше да живее и се заеха да пренесат андроида.

— Внимавайте с него — предупреди ги Еруъл.

Изведнъж сандъкът се изплъзна от тежките и несръчни ръце на един робот и започна да се отдалечава.

— Хванете го с въже! — извика капитанът.

— Бързо! — изкрещя Еруъл, гледайки как любимият му механичен другар се отдалечава във вакуума на космоса.

Един от хората от екипажа изстреля харпун към сандъка и го издърпа, като го блъсна силно в кораба. Без да се бавят повече, те закрепиха сандъка върху астероида. Най-после Еруъл бе готов да влезе във владение на личния си малък свят.

— Бих искал да премислите отново — мрачно изрече капитанът. — Опасностите на самотата...

— Са просто един предразсъдък — рязко отвърна Еруъл, нетърпелив да изпълни желанието си да остане сам. — Няма никаква опасност.

— Ще се върна след шест месеца с нови провизии — каза капитанът. — Но повярвайте, има опасности. Не случайно съвременният човек избягва...

— Мога ли вече да си тръгвам? — попита Еруъл.

— Разбира се. И късмет! — каза му капитанът.

Облечен в космически костюм и шлем, Еруъл се насочи към малкия си остров в пространството и вече оттам видя отлитането на кораба. Наблюдава го, докато се превърна в светла точка, не по-голяма от звезда, и започна да подрежда вещите си. Първо андроида, разбира се. Надяваше се, че не е одраскан след грубото отношение, с което бе натоварен и прехвърлен. Той бързо отвори сандъка и включи механичния си другар. Циферблатът на челото му показваше, че той се зарежда. Добре.

Огледа се наоколо. Ето го астероидът му. Една гладка, черна скала. Тук бяха запасите му, неговият андроид, храната, водата, книгите му. Навсякъде около него се простираше безкраят на космоса, студеният блясък на звездите, бледото далечно слънце и абсолютната чернота на нощта.

Той потрепери леко и се обърна. Андроидът му вече бе оживял. Имаше да се върши работа. Но той отново се загледа очарован към космоса.

Корабът, тази бледа звездичка, се бе изгубил от погледа. За първи път Еруъл изпита онова, което преди само едва си бе представял: самота. Идеалната, пълна и неподправена самота. Жестоките диамантени точки на звездите го гледаха от дълбините на нощта, която никога нямаше да свърши. Наоколо му нямаше никакво човешко същество. Доколкото разбираше, за него човешката раса бе престанала да съществува. Той беше *сам*.

Това беше чувство, което би могло да подлуди човек.

Но на Еруъл му харесваше.

— Най-послед сам! — извика той към звездите.

— Да — каза андроидът му, който се изправи бързо и се насочи застрашително към него. — Най-послед сам.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.